

II MONITORING IMPLEMENTACIJE POSTOJEĆIH ZAKONA

1. Zakon o javnom informisanju

1.1 Implementacija Zakona o javnom informisanju, obrađena je, jednim delom kroz odeljak o slobodi izražavanja.

1.2 Medijska organizacija jugoistočne Evrope (SEEMO) i Međunarodni institut za medije (IPI) u zajedničkom saopštenju izdatom posle posete delegacija ovih organizacija Srbiji, organizovane uz saradnju OEBS-a, izrazili su zabrinutost zbog izmena Zakona o informisanju Srbije i ocenili da one mogu dovesti do jačanja autocenzure i zatvaranja nekih medija. U saopštenju, vlasti Srbije pozivaju se da što pre pokrenu diskusiju o uticaju ovog „kontroverznog zakona na sposobnost medija da ispune svoju ulogu u demokratskom društvu" i da usvoje strategiju za razvoj medija u zemlji. Zamenica direktora IPI-a, Alison Betel Makenzi, rekla je da vlada ne treba da nameće zakone koji sprečavaju medije da rade svoj posao, kao i da se IPI zalaže za samoregulaciju medija. Makenzi je pozvala vladu da sastavi prihvatljivije amandmane na sadašnji Zakon o informisanju, koji bi uključili glas medija i organizacija za zaštitu slobode medija.

2. Zakon o radiodifuziji

Savet Republičke radiodifuzne agencije odobrio je zahtev Televizije Foks, koja ima dozvolu za emitovanje programa sa nacionalnim pokrivanjem, za promenu vlasničke strukture, pa će, kako je objasnio zamenik predsednika Saveta Goran Karadžić ubuduće tom medijskom kućom, upravljati grčka TV Antena kao vlasnik 49 odsto kapitala i to ne direktno, već preko firme čiji je osnivač, a 51 procenata vlasništva preuće jedna beogradska kompanija. Komentarišući navode nekih medija da je vlasnik Antene Minos Kirjaku kupio Foks za jedan dolar i obavezao se da preuzme dug koji se procenjuje na 5,6 miliona evra, Karadžić naglašava kako se RRA postarao da promenom imovinske strukture ne dođe do nedozvoljene medijske koncentracije i da transparentnost kapitala bude proverljiva, te da udeo u kapitalu Foksa ne dobije neka ofšor kompanija, kojoj se ne zna vlasnik.

Po stanju u Registru privrednih subjekata Agencije za privredne registre, u vlasničkoj strukturi Televizije Fox d.o.o. sada učestvuju kompanija Warraner Limited sa Kipra sa 49% udela i Nova Broadcasting d.o.o. iz Beograda sa 51% udela. Jedini osnivač Nova Broadcasting d.o.o. je Antenna Stream T.V. Limited, takođe sa Kipra. Zakonom o radiodifuziji predviđeno je da je radi kontrole strukture i porekla kapitala imaoća dozvole, imalac dozvole dužan da za

svaku promenu vlasničke strukture pribavi prethodnu saglasnost Agencije. Zakon izričito predviđa da će Agencija, ako utvrdi da će se planiranim promenama vlasničke strukture ostvariti nedozvoljena medijska koncentracija, preporučiti emiteru da upodobi promene na način kojim bi se izbegla nedozvoljena medijska koncentracija, te da će, ako emiter ne postupi u skladu sa preporukom, i ako nastupi neki od slučajeva nedozvoljene medijske koncentracije, biti primenjene odredbe zakona o prestanku važenja dozvole. Zakon o radiodifuziji kaže da se dozvola za emitovanje programa, kao i dozvola za radio stanicu ne može ustupati, iznajmljivati ili na drugi način preneti ili otuđiti. Ustupanje dozvole prodajom vlasništva nad pravnim licem koje je dozvolu dobilo na javnom konkursu, nije izričito predviđeno kao otuđenje dozvole. Međutim, po Zakonu, postupak izdavanja dozvole je javan i dozvolu za emitovanje pod jednakim uslovima može da dobije svako pravno i fizičko lice koje ispuni uslove propisane zakonom i propisima donetim na osnovu njega. Prodajom vlasništva nad pravnim licem koje je dozvolu dobilo na javnom konkursu, dozvola se prenosi u postupku koji nije javan i u kome nisu mogli da učestvuju svi zainteresovani, te u kome država, odnosno regulatorno telo nije cenilo ispunjenost uslova u odnosu na nove vlasnike pravnog lica imao dozvole. Naime, na javnom konkursu 2006. godine, na kome je Televizija Fox dobila nacionalnu licencu, između ostalog, cenila se i projekcija planiranih godišnjih prihoda i rashoda (sa njihovom specifikacijom) i podaci o finansijskom potencijalu podnosioca prijave, ali i druge obaveze koje su se podnosioci prijave na javnom konkursu obavezali da preuzmu (kao što su programske ili kadrovske). Televizija Fox je dozvolu dobila zbog projekcije ulaganja koju je dala, kao i zbog finansijskog potencijala koji je News Corp, kao učesnik u njenoj vlasničkoj strukturi mogao da garantuje. Podsetimo, televizija u čijem vlasništvu je tada učestvovao News Corp, dozvolu je dobila na uštrb konkurenta u čijoj vlasničkoj strukturi su učestvovali drugi medijski giganti, kao što je RTL ili CME. Činjenica je, međutim, da slučaj prodaje Televizije Fox nije i prvi slučaj celovite promene vlasničke strukture emitera, pa čak ni emitera sa nacionalnom dozvolom u Republici Srbiji. Takođe, problematičan je i način na koji RRA tumači odredbu člana 41. stav 3. Zakona o radiodifuziji. Naime, u skladu sa navedenom odredbom, strano fizičko ili pravno lice može učestvovati u osnivačkom kapitalu imao dozvole za emitovanje programa najviše do 49% ukupnog kapitala. Smisao ove odredbe je bio da favorizuje domaću medijsku industriju i domaće proizvođače sadržaja, ali se ona u praksi, bez adekvatnog odgovora RRA, često izigrava. U slučaju nove vlasničke strukture Televizije Fox, strano pravno lice, konkretno grčka ANTENA, po svemu sudeći u osnivačkom kapitalu učestvuje sa 100% kapitala, od čega sa 49% direktno preko takođe stranog pravnog lica kompanije Warraner Limited sa Kipra, a sa 51% posredno preko Nova Broadcasting d.o.o. iz Beograda čiji je isključivi vlasnik Antenna Stream T.V. Limited, takođe sa Kipra.

3. Krivični zakonik

Zahtev odbrane Uroša Mišića, navijača Crvene zvezde optuženog za pokušaj ubistva policajca na fudbalskoj utakmici Crvene zvezde održanoj 2. decembra 2007. godine, da tužilaštvo pokrene krivični postupak protiv odgovornih u Televiziji B92 za kršenje odredbe 336a Krivičnog zakonika Srbije, a povodom serijala Insajder o vođama ekstremnih navijačkih grupa, aktuelizovao je pitanje primene nedavno izmenjenih odredaba Krivičnog zakonika. Naime, članom 336a Krivičnog zakonika predviđeno je da će se zatvorom do šest meseci i novčanom kaznom kazniti lice koje za vreme trajanja postupka pred sudom, a pre donošenja pravosnažne sudske odluke, u nameri da povredi pretpostavku nevinosti ili nezavisnosti suda, daje javne izjave u sredstvima javnog informisanja. Na okruglom stolu u organizaciji Udruženja novinara Srbije na temu „Smeju li novinari da komentarišu suđenja posle najnovijih izmena Krivičnog zakonika?“, zaštitnik građana Saša Janković ocenio je da je ova odredba Krivičnog zakonika opasna i da bi zakonodavac trebalo da razmotri i doradi taj zakonski propis. „Ako bi se ta odredba primenjivala, to bi značilo da bi Srbija ćutala o svemu što je u pravosuđu aktuelno”, rekao je Janković. „Novinari ne treba da brinu”, rekao je državni sekretar u Ministarstvu pravde Slobodan Homen. „Sud bi, po članu 336a, morao da dokaže nameru novinara da se okrivljeni ošteti, sud uvredi ili omalovaži i slično, ali mislim da to nije jednostavno”, objasnio je Homen i dodao da će Ministarstvo pravde zatražiti od Tužilaštva pojašnjenje na koji način bi trebalo da se primenjuje član Krivičnog zakonika Srbije o zabrani komentarisanja sudskih postupaka.

Valja podsetiti da se, u skladu sa članom 10. stav 2. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, sloboda izražavanja može zakonom ograničiti, u meri u kojoj je to neophodno u demokratskom društvu, između ostalog i iz razloga očuvanja autoriteta i nepristrasnosti sudstva. Ustavom Republike Srbije, u članu 18. izričito je predviđeno da se ljudska i manjinska prava zajemčena Ustavom, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, potvrđenim međunarodnim ugovorima i zakonima, neposredno primenjuju. Odredbe o ljudskim i manjinskim pravima tumače se u korist unapređenja vrednosti demokratskog društva, saglasno važećim međunarodnim standardima ljudskih i manjinskih prava, kao i praksi međunarodnih institucija koje nadziru njihovo sprovođenje. Međutim, u praksi je često dolazilo do odstupanja. Upravo iz tog razloga način na koji će tužilaštva i sudovi tumačiti i primenjivati član 336a Krivičnog zakonika Srbije, s razlogom izaziva zabrinutost.